

EVROPSKA LIGA IN EVROPSKI TEDEN BOJA PROTI RAKU

Evropski teden boja proti raku je zdravstvenovzgojna akcija, ki v državah Evropske skupnosti poteka drugi teden v oktobru od leta 1989, vendar pa se ideja zanj ni porodila šele takrat: potekal je že vrsto let pred začetkom programa Evropa proti raku, v vsaki državi – tudi v Sloveniji – v tednu, ki so si ga izbrale same.

Od leta 1999 ta teden koordinira Evropska liga proti raku (ECL), ki je bila ustanovljena leta 1981. Združuje državne lige proti raku oz. nevladne organizacije, ki delujejo v boju proti raku. Zveza v Evropi podpira delovanje Mednarodne lige za boj proti raku (UICC). Organizacija ima trenutno 38 članic iz 27 držav. Njen sedež je v Bernu, izvršilni sekretariat pa domuje pri sedežu tistega državnega združenja, iz katerega je predsednik ECL; trenutno je na Norveškem. Zveza slovenskih društev za boj proti raku je polnopravna članica ECL od leta 1999. Čeprav z reorganizacijo Evropske komisije programa Evropa proti raku od leta 2002 ni več, smo se članice ECL dogovorile, da bomo tradicijo nadaljevale, s tem da svojo dejavnost financira vsaka država sama.

Teden poteka pod različnimi gesli, praviloma v zvezi s priporočili Evropskega kodeksa proti raku. Letošnji teden prvič ni posvečen seznanjanju z možnostmi preprečevanja raka, ampak načenja pomembno temo pravic bolnikov z rakom. Ta tema ni pomembna samo zaradi varovanja osnovnih človekovih pravic in vrednot, ampak predvsem zato, ker so s svojo boleznijo v položaju, ko so njihove pravice kaj hitro lahko ogrožene. Namen tega tedna je zato bolje osvestiti zdrave in bolne ter spodbuditi države, da spoštujejo mednarodne konvencije in z zakonodajo omogočijo uveljavljanje bolnikovih pravic.

Na generalni skupščini junija 2002 je ECL sprejela skupno deklaracijo o pravicah bolnikov z rakom. Dokument temelji na osnovnih človekovih pravicah in pravicah vseh bolnikov in pokriva naslednja področja: pravica do zdravljenja, pravica do obveščenosti, pravica do soodločanja, pravica do zaupnosti in zasebnosti, pravica do socialne pomoči, dolžnosti bolnikov, možnosti pritožbe in način uveljavljanja pravic.

Deklaracijo v angleškem jeziku skupaj z dodatnimi informacijami, o tem tednu najdete na spletni strani ECL (<http://ecl.uicc.org/>). Njen prevod je v nadaljevanju tega zbornika.

Prof. dr. Maja Primic Žakelj, dr. med.